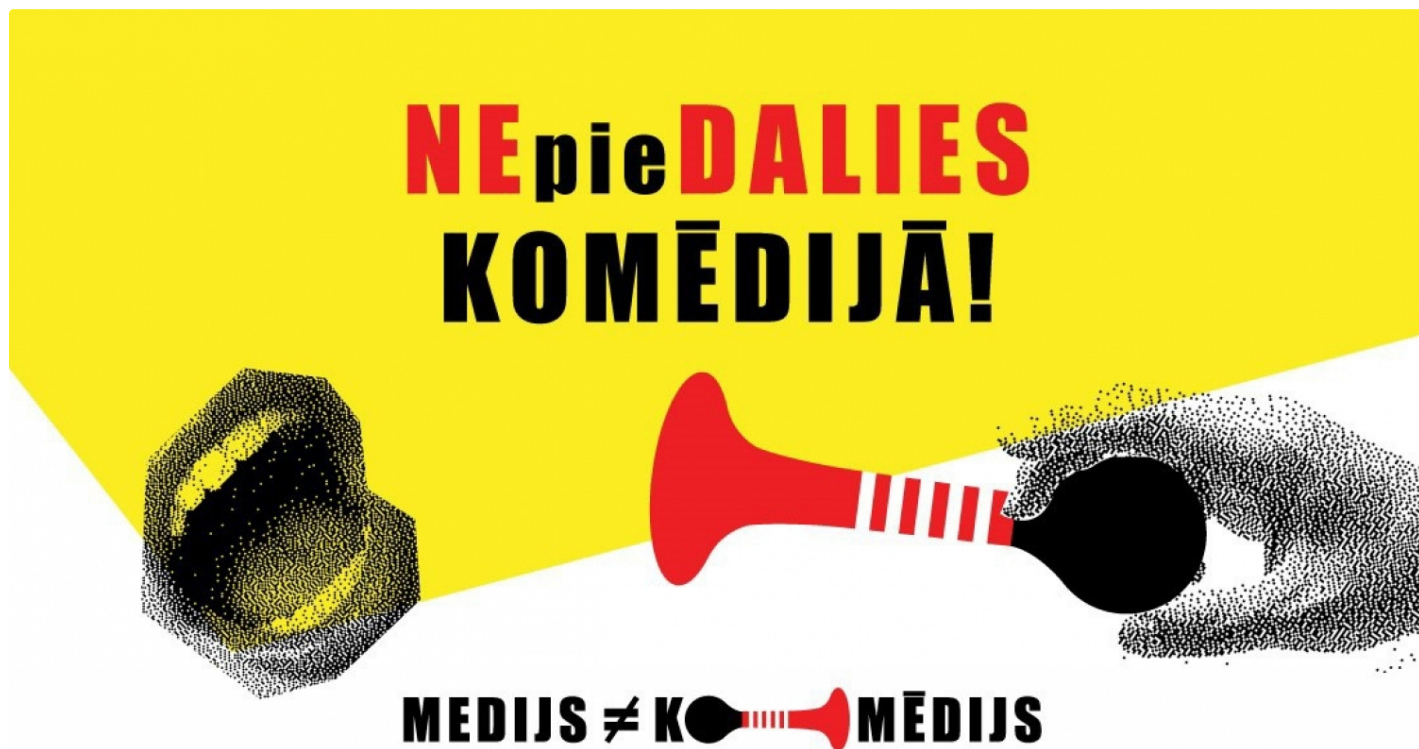




Iesaisties cīņā pret viltus ziņām arī Tu! Iedzīvotāji dalās savā pieredzē

Publicēts pirms vairāk nekā 6 gadiem

Publicēts: 14.11.2018.



Aicinājums vairot iedzīvotāju medijpratību pēdējā laikā izskan bieži, tādēļ nav nekāds pārsteigums, ka daļa cilvēku izstrādājuši arī paši savus paņēmienus, kā atpazīt viltus ziņas un neieslīgt dezinformācijas burbulī. Iedzīvotāji snieguši vērtīgus padomus mājaslapā <http://ej.uz/taure>, apzinoties, ka ikvienam jāiesaistās cīņā ar viltus ziņu un dezinformācijas tālāku izplatīšanos.

“Kampaņā aicinājām ikvienu kritiski izvērtēt, ar kādu informāciju saskaramies interneta portālos un ar ko dalāmies ar saviem draugiem un paziņām sociālajos tīklos. Mēs visi kopā veidojam to, kādā informatīvajā vidē dzīvojam, tāpēc ir ļoti vērtīgi, ka sabiedrība par šiem jautājumiem aizdomājas un veido savus filtrus, lai atpazītu viltus ziņas,” prieku par iedzīvotāju aktivitāti pauž Valsts kancelejas direktors Jānis Čitskovskis.

Kā svarīgu punktu, kam pievērst uzmanību, lasot ziņas, iedzīvotāji min konkrētā skandalozā fakta parādīšanos arī citos ziņu portālos. Cilvēki norāda, ka ziņas publicēšana vairākos galvenajos valsts ziņu portālos ir uzskatāma par pietiekamu apliecinājumu tās patiesumam.

Tai pašā laikā daļa respondentu piebilst, ka ar virsrakstu pārlasīšanu vien nebūs līdzēts.

“Veidojot viltus ziņu, uzsvars tiek likts it kā uz tajā esošu patiesu ziņu, sagrozot tās pamatmērķi, lai maldinātu ziņu saņēmēju,” pauž kāds sabiedrības loceklis.

Viņš vērs uzmanību uz to, ka viltus ziņu portāli bieži vien publicē tās pašas ziņas, ko uzticamie mediji, taču pievieno tam papildu “faktus”, lai ziņu padarītu šokējošāku un piesaistītu plašāku sabiedrības uzmanību. Tādēļ nepieciešams ne tikai izveidot savu uzticamo avotu sarakstu, ar kuriem ikvienu ziņu salīdzināt, bet šajā procesā arī rūpīgi izvērtēt visu informāciju, ne tikai izlasīt virsrakstu un pirmo rindkopu.

Starp nozīmīgiem faktoriem viltus ziņu atpazīšanā iedzīvotāji min arī nepieciešamību pievērst uzmanību gramatikai un teikumu uzbūvei. Lasītāji ir novērojuši, ka viltus ziņu autori parasti neaizraujas ar sīku informācijas izklāstu. Teikumi ir īsi un vienkārši, netiek izmantoti palīgteikumi vai paskaidrojošas piebildes, arī teikumu konstrukcija bieži mēdz būt neloģiska ar nepareizu pieturzīmju lietojumu. Ja nav norādīts ziņas autors, nav pieejama viņa vai vismaz redakcijas kontaktinformācija un ziņu nav iespējams atrast citās vietnēs, lai noskaidrotu, no kurienes tā nāk, iespēja, ka paustie fakti nav patiesi, ir ievērojami lielāka.

Vairākkārt minēts arī ieteikums izglītot sevi, lai attīstītu kritisko domāšanu pietiekami augstā līmenī, tad kampaņas “Medijs ≠ Komēdijs” mājaslapā norādīto punktu izpilde katras ziņas izvērtēšanai vairs nebūs nepieciešama. Domājot kritiski un pārzinot sabiedrībā notiekošos procesus, kā arī spējot prognozēt to iespējamās attīstības scenārijus, atšķirt patiesu informāciju no nepatiesas vairs nebūs grūti. Daļa iedzīvotāju iesaka balstīties arī uz intuīciju, lai izvērtētu, vai tiešām aprakstītais šokējošais notikums ir dzīvē iespējams.

Lai rosinātu Latvijas sabiedrību, īpaši jauniešus un seniorus, kritiski izvērtēt saturu internetā un informāciju, kas ir sociālajos tīklos, kā arī vairotu iedzīvotāju izpratni par medijpratību, oktobrī un novembrī īstenota kampaņa “Medijs ≠ Komēdijs”. Kampaņas autori ir Valsts kanceleja sadarbībā ar Kultūras ministriju un Iekšlietu ministriju. Tā aicina ikvienu interneta lietotāju nedalīties ar nepārbaudītu informāciju un atturēt no dalīšanās arī apkārtējos. Plašāka informācija un vērtīgi padomi joprojām atrodami kampaņas mājaslapā <http://ej.uz/taure>. Turpat ir iespēja pievienot arī savu ieteikumu, kā atpazīt viltus ziņas un kā rīkoties šādā gadījumā.

Eduards Ozoliņš
Komunikācijas departamenta konsultants
Valsts kanceleja
Tālr. 67082929
E-pasts: eduards.ozolins@mk.gov.lv

Saistītas tēmas

[Valsts kanceleja](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/iesaisties-cina-pret-viltus-zinam-ari-tu-iedzivotaji-dalas-sava-pieredze>